

Memòria de la intervenció arqueològica preventiva al carrer de Sant Quintí, 55-95/ carrer del Mas Casanovas, 70-90/ carrer de Cartagena, 334-372 (Hospital de la Santa Creu i Sant Pau-Centre Kalida). Codi 041/17

(Barcelona, Barcelonès)
25 de juliol al 31 d'agost

Nº Expedient:
470 K121-NB 2017/1-20609

Alba Tenza Ferrer

ABANS. SERVEIS CULTURALS S.L.

c. Ventura Plaja 30-32, Àtic 1^a

08028 Barcelona

Telf.: 667 746 340 /637 794 864

ivansalvado.abans@gmail.com /jordichoren.abans@gmail.com

www.facebook.com/Abans

Arqueòloga directora

Alba Tenza Ferrer

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Alba Tenza Ferrer", with a long horizontal flourish extending to the right.

Coordinador

Jordi Chorén Tosar

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Jordi Chorén Tosar", with a large, complex scribble consisting of multiple overlapping loops and lines.

A Barcelona, 14 de setembre de 2017

Índex

Fitxa tècnica	4
Motius de la intervenció	5
Localització	6
Marc geogràfic i geològic.....	7
Síntesi històrica i antecedents arqueològics.....	8
L'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau	9
Antecedents arqueològics.....	11
Metodologia	14
Desenvolupament dels treballs arqueològics	16
Control del rebaix de l'edifici.....	16
Rasa per a geotèrmia i cala per una arqueta.....	18
Conclusions i interpretació.....	20
Afectació arqueològica.....	21
Bibliografia.....	22
Annexos	24
Annex 1	25
Fitxes.....	25
Fitxes d'unitats estratigràfiques.....	26
Fitxes de paviments.....	29
Fitxes de negatius i interestrats	30
Annex 2.....	31
Documentació fotogràfica	31
Annex 3.....	47
Planimetries	47
Índex de plànols	48

Fitxa tècnica

Nom de la intervenció	C/St Quintí 55-95, c/Mas Casanovas 70-90, c/Cartagena 334-372 (Hospital de la Santa Creu i Sant Pau, Centre Kalida)
Municipi	Barcelona
Comarca	Barcelonès
Coordenades UTM ETRS89	X: 430927.0 / Y: 4585073.5
Alçada	73,01 m s.n.m.
Tipus de jaciment	Urbà
Tipus d'intervenció	Preventiva
Tipus d'activitat	Control
Resultat de la intervenció	Negatiu
Cronologia	Segle XX
Dates de la intervenció	25/07/2017 al 30/08/2017
Coordinador	Jordi Chorén Tosar
Arqueòloga directora	Alba Tenza Ferrer
Arqueòloga tècnic	Marta Merino Pérez
Dibuix de camp	Alba Tenza Ferrer
Topografia	Miralles Tagliabue Embt SLP arquitectes
Infografia	Jordi Chorén Tosar
Propietari de la finca	Fundació Privada Hospital de Santa Creu i Sant Pau
Règim jurídic de la finca	Privada
Promoció i finançament	Fundació Privada Hospital de Santa Creu i Sant Pau
Codi	041/17
Superfície total del solar	4100m ²
Superfície afectada	1100m ²
Protecció existent	Monument Històric-Artístic d'interès Nacional, Cat. A, cap. I, R.D 1719/1978 19-5, BOE 18-7-1978, inclòs al Catàleg del Patrimoni Arquitectònic Històric-Artístic de la Ciutat de Barcelona (fitxa núm.716); protegit pel Pla Especial d'Ordenació de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau, aprovat el 18 de setembre de 1996; declarat "Patrimoni de la Humanitat" per la UNESCO, en la reunió del dia 4 de desembre de 1997 i està inclòs també al Pla Especial de Protecció del Patrimoni Arquitectònic i Catàleg del Districte 7; núm. d'element 110.

Motius de la intervenció

Aquesta memòria fa referència als treballs de control arqueològic realitzats al recinte històric de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau Carrer, amb motiu de la construcció d'un nou edifici (edifici Kalida)

El conjunt històric d'edificis de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau, projectats per Lluís Domènech i Montaner de l'any 190, són de gran interès Històrico-Artístic. El conjunt està declarat Monument Històrico-Artístic d'interès Nacional, Cat. A, cap. I, R.D 1719/1978 19-5, BOE 18-7-1978, es troba inclòs al Catàleg del Patrimoni Arquitectònic Històrico-Artístic de la Ciutat de Barcelona (fitxa núm.716); està protegit pel Pla Especial d'Ordenació de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau, aprovat el 18 de setembre de 1996; va ser declarat "Patrimoni de la Humanitat" per la UNESCO, en la reunió del dia 4 de desembre de 1997 i està inclòs també al Pla Especial de Protecció del Patrimoni Arquitectònic i Catàleg del Districte 7; núm. d'element 110.

Donat que aquesta zona és de gran valor arqueològic, la promotora (Fundació Privada Hospital de Santa Creu i Sant Pau) es posà en contacte amb l'empresa d'arqueologia **ABANS Serveis Culturals s.l.**, per tal que s'encarregués de les tasques de control arqueològic, així com de l'excavació arqueològica que se'n pogués derivar.

Els treballs de la intervenció arqueològica preventiva van ser portats sota la coordinació científica de l'arqueòleg Ivan Salvadó / Jordi Chorén, tot assumint la direcció tècnica l'arqueòloga Alba Tenza Ferrer, de l'empresa d'arqueologia **ABANS Serveis Culturals s.l.**

Localització

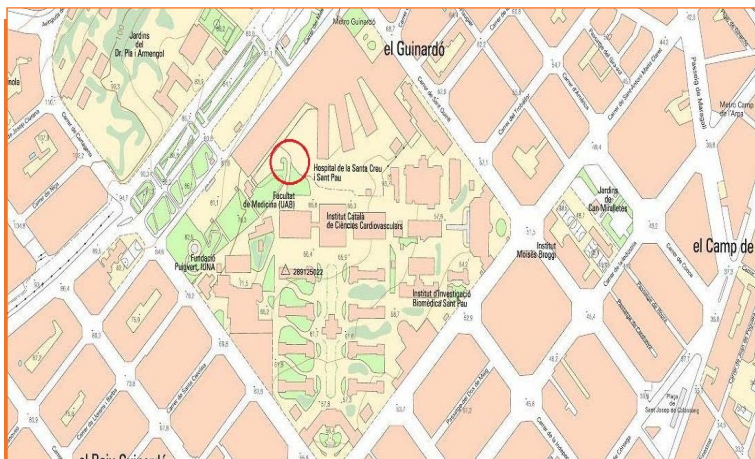

Fig. 1. Plànol topogràfic de situació de la intervenció. Extret de: www.icc.cat, retocat. Basat en base topogràfica E: 1/5000

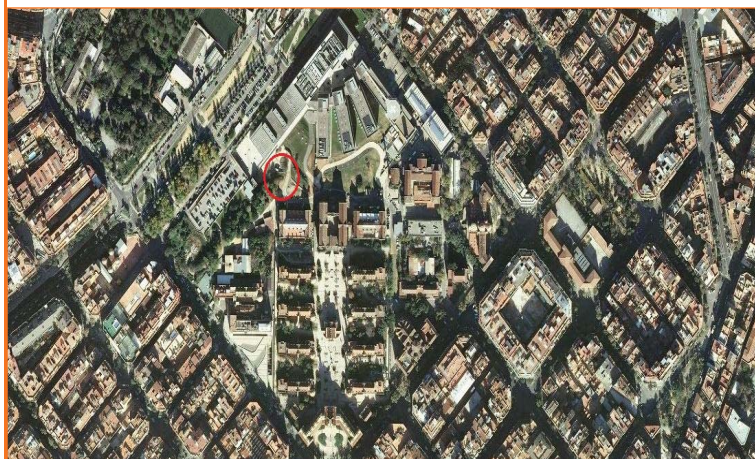

Fig. 2. Ortofotomapa de situació de la intervenció. Extret de: www.icc.cat, retocat. Basat en base topogràfica E: 1/5000

Municipi	Barcelona
Comarca	Barcelonès
Context	Zona urbana. Hospital de la Santa Creu i Sant Pau
Coordenades UTM ETRS89	X: 430927.0 / Y: 4585073.5
Alçada	73,01 m s.n.m.

Marc geogràfic i geològic

La zona objecte d'intervenció es troba situada dins l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau, el qual està dins l'illa delimitada pels carrers de Sant Antoni Maria Claret 167-171, de Sant Quintí 55-95, del Mas Casanovas 70-90 i de Cartagena 334-372, al districte d'Horta-Guinardó de la ciutat de Barcelona (Barcelonès).

El districte d'Horta-Guinardó és centrat per una àmplia vall, la vall d'Horta, al sector nord-est de la ciutat, entre els districtes de Gràcia i Nou Barris. Al vessant septentrional, vorejant amb els municipis de Sant Cugat i Cerdanyola del Vallès, hi ha els vessants de la serra de Collserola, des de Coll Serola (que dona nom a la serra) a llevant, fins al turó de les Roquetes (305m) a ponent, passant pel turó de Sant Genís (amb l'ermita de Sant Cebrià i Santa Justina), els turons de Magarola i de Valldaura (422m), i el coll de la Ventosa a l'altre vessant de la vall, el turó de la Creueta del Coll o d'en Falcó (249 metres), el turó del Carmel (267m), separats pel coll de Font-Rúbia (antic nom del santuari del Coll), el turó de la Rovira (261m), amb la font d'en Fargas, muntanyes que han rebut el nom de conjunt de la Muntanya Pelada, i més al nord-est el turó de la Peira (133m) o de Montadell.

Quan a la geologia, Barcelona presenta una notable varietat de litologies al seu subsòl, conflueixen roques i sòls de diversa edat i origen geològic. A nivell general, se situa geològicament en una depressió formada a causa de l'extensió neògena del marge occidental del mar Catalano-Balear. El subsòl de Barcelona està constituït per un substrat pre-aternari, que comprèn els massissos de Collserola i els serrats de la Rovira; els sediments miocens de Montjuïc i de Barcelona, i les margues i sorres pliocenes, recobert per formacions d'edat quaternària, integrades per la planícia de peudemont del Pla de Barcelona i els deltes dels rius Besòs i Llobregat (Ventanyol, Palau i Roca 2002).

Síntesi històrica i antecedents arqueològics

Al sector del pla de Barcelona que ocuparia l'actual districte d'Horta-Guinardó, hi ha constància de presència antròpica des de la prehistòria, tot i que sense que s'hagi pogut registrar en cap intervenció arqueològica amb metodologia científica.

En època ibèrica, el poble dels laietans és el que controla i habita el pla de Barcelona. Hi ha documentats poblats i assentaments ibers al llarg de les diferents elevacions muntanyoses que limiten la plana, com els de Puig Castellar a Santa Coloma de Gramenet i el de la Penya del Moro a Sant Just Desvern o Montjuïc a Barcelona. També hi ha evidències d'altres assentaments a alguns dels turons que saltegen aquesta plana, com les documentades al Turó de la Peira o les sitges ibèriques de la Creueta del Coll entre d'altres. Al districte, les evidències més importants que s'han documentat són el poblat ibèric del Turó de la Rovira i l'hàbitat de Don Joan.

Els romans s'instal·len en aquestes contrades sobre el 10 a.C., fundant a la plana la *Colònia Iulia Augusta Faventia Paterna Barcino*, al turó del *Monts Taber*, a tocar del port natural del *Rubricatum flumen* (port natural del riu Llobregat). El districte d'Horta Guinardó formarà part de l'*ager* (territori) de Barcino, no molt extens però molt productiu, amb el cultiu de cereals i de la vinya. Hi ha constància de la presència de diferents *Villae* en aquest sector de l'*ager*, com la de Can Cortada, o de necròpolis com la de Mas Casanova.

Durant l'època medieval les terres del Guinardó formaran part de la població de Sant Martí de Provençals, mentre que la resta del futur districte d'Horta-Guinardó, estarà vinculat a la població d'Horta. Fins als darrers decennis del segle XIX la zona del Guinardó estarà ocupada per camps de cultiu, pedreres (el sector actual de Can Baró), pastures per al bestiar i cases de pagès, entre les que cal destacar la presència de diferents masos com el mas Guinardó, el mas Viladomat, el mas Casanoves i el mas Vintró.

Amb l'aplicació del pla d'eixample de la ciutat de Barcelona, projectat per Ildefons Cerdà al 1859, la zona del Guinardó passarà a situar-se a tocar de la Ciutat. Aquesta nova situació farà que progressivament les terres de cultiu es vagin urbanitzant. Aquest procés comença el 1896 amb la urbanització de les terres del mas Guinardó i del mas Viladomat. El primer es trobava ubicat a l'actual plaça Salvador Riera, mentre que el segon tenia la seva ubicació en la cantonada del carrer de Sant Antoni M. Claret amb la rambla Volard.

Aquest procés constructiu farà que durant la primera meitat del segle XX aquesta zona es vagi omplint de petites cases. Serà a partir dels anys cinquanta quan la situació d'aquest sector de la Ciutat farà que comenci una transformació constructiva integral, amb l'edificació de grans blocs de vivendes i la utilització de gran part del sòl disponible.

L'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau

El conjunt d'edificis de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau respon a un projecte de Lluís Domènech i Montaner de l'any 1901 i està declarat Monument Històrico-Artístic d'interès Nacional, Cat. A, cap. I, R. D 1719/1978 19-5, BOE 18-7-1978, inclòs al Catàleg del Patrimoni Arquitectònic Històrico-Artístic de la Ciutat de Barcelona (fitxa núm.716). Va ser declarat "Patrimoni de la Humanitat" per la UNESCO en la reunió del dia 4 de desembre de 1997 i també està inclòs al Pla Especial de Protecció del Patrimoni Arquitectònic i Catàleg del Districte 7; núm. d'element 110. El recinte històric està protegit pel Pla Especial d'Ordenació de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau, aprovat el 18 de setembre de 1996.

L'actual complex hospitalari de la Santa Creu i Sant Pau és hereu d'una institució i uns complexos hospitalaris que tenen el seu origen a la Barcelona baix medieval, ja que la institució de l'Hospital General de la Santa Creu es funda al 1401 implicant la intervenció dels diferents estaments del Principat, que uneixen esforços per dotar a la Ciutat d'una infraestructura hospitalària unitària. A més els dos conjunts constructius que han albergat la institució, l'Hospital de la Santa Creu (al carrer Hospital) i l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau (al carrer Sant Antoni Mª Claret) tenen una gran rellevància constructiva dins dels seus respectius estils arquitectònics. (Ripoll 1965, Riu 2001, Villarubias 1969).

La construcció de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau a principis del segle XX està relacionada amb la confluència de dos voluntats que ajunten esforços per a portar a terme un projecte comú. D'una banda hi ha la voluntat dels administradors de l'Hospital de la Santa Creu, que regeixen una institució carregada de deutes i amb unes instal·lacions obsoletes des de la segona meitat del segle XIX. De l'altra, els marmessors del llegat del banquer Pau Gil i Serra, que tenen com a consigna el fundar un Hospital amb el llegat d'aquest banquer.

En el testament del banquer Pau Gil s'estipula que la meitat dels diners estrets de la venda de la seva Banca de París, haurien d'anar destinats a la construcció d'un hospital a la ciutat de

Barcelona, que una vegada realitzat, seria entregat a la municipalitat. En el testament, entre altres condicions, s'estipula que ha d'haver-hi un concurs i que el projecte guanyador ha de complir amb totes les novetats sanitàries que s'estan plantejant als grans hospitals europeus.

Els marmessors compren uns primers terrenys a Sarrià i fan un concurs que guanya Domènech i Estapà, tot i que el projecte és rebutjat per la comissió mèdica que ha d'avaluar la idoneïtat de la futura edificació. És en aquest moment quan s'incorpora al projecte la Junta Administrativa de l'Hospital de la Santa Creu, concebent ambdues parts un pla unitari per a la construcció dels hospitals de Sant Pau i la Santa Creu.

Els marmessors compren uns terrenys al costat dels que ja posseïa la junta de l'Hospital de la Santa Creu a la zona alta de la Ciutat. El nou projecte s'encarrega a l'arquitecte Lluís Domènech i Montaner, que ja treballava amb l'Hospital General de la Santa Creu i era un home de gran prestigi. De totes formes, hi ha una gran controvèrsia pública amb comentaris als diaris de l'època, ja que el nou projecte no surt a concurs i es dóna a dit.

El projecte constructiu plantejarà l'aixecament d'un nou recinte fora de la Ciutat, amb les noves disposicions de salubritat que es van imposant en aquesta època als hospitals de les principals metròpolis d'Europa. Tot i que es planteja com un únic complex hospitalari, a la memòria del projecte presentada per Domènech i Montaner es parla de l'existència de dos hospitals al complex, el de Sant Pau, amb 36.000m² i el de la Santa Creu amb 88.900 m².

El projecte inicial dels dos hospitals compta amb la presència de 48 pavellons independents connectats per galeries subterrànies, dels que finalment solament se n'arriben a construir 27. Les obres comencen al 1902 i es prolongaran fins l'any 1930. Durant aquest temps, a mesura que es van construir pavellons del nou complex hospitalari, es van traslladant els malalts de l'antic Hospital General de la Santa Creu, que encara continuarà funcionant fins al 1928.

El nou Hospital de la Santa Creu i Sant Pau dóna continuïtat a la institució hospitalària creada el 1401, tot i que en una nova ubicació. Els avanços mèdics del segle XX faran que aquestes edificacions tornin a quedar obsoletes i massificades, de forma que l'any 1999 s'aprova el projecte de construcció d'un tercer complex hospitalari.

Aquest tercer complex implica la construcció d'uns nous edificis a l'extrem NE dels terrenys de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau. El nou hospital es construeix entre 1999 i 2009 i en l'actualitat ja està en funcionament.

Antecedents arqueològics

Entre els anys 1929 i 1931 Josep Colominas i Roca va excavar, amb l'Institut d'Estudis Catalans, darrera mateix de l'Hospital de Sant Pau, al lloc on s'aixecava l'antiga masia de Can Casanovas enderrocada quan el van construir (el que actualment és la confluència del carrer Cartagena amb la ronda del Guinardó). Aquests treballs varen permetre descobrir les restes de tres cabanes circulars d'època neolítica, amb el terra d'argila cuita pel foc, i un mur de pedra que hauria servit de muralla. També es van documentar alguns enterraments medievals que devien formar part d'una necròpolis de tradició romano-cristiana i va datar al segle VI (Colominas 1936, Ripoll i Udina 1971).

A mitjans de l'any 1931 sota el patrocini de l'Institut d'Estudis Catalans i sota la direcció de J. Colominas i Roca, es van realitzar els primers reconeixements en el Turó de la Rovira. Es documentà l'existència d'un conjunt de sitges (44 en total) pertanyents a un hàbitat ibèric. A l'any 1932 es realitza una excavació extensiva de tota la superfície superior de l'elevació.

Posteriorment, al 1983, la construcció dels túnels de la Rovira van permetre la descoberta i excavació per part d'un equip del Museu d'Història, amb Oriol Granados al front, d'altra part d'aquesta necròpolis (Granados i Muñoz 1993), des del carrer Cartagena fins la carretera que vorejava tot l'Hospital de Sant Pau. La primera època de la necròpolis es pot situar en el Baix Imperi (segle VI) i perduraria fins a l'època altmedieval (segons les fons documentals podria arribar aproximadament fins als segles XI-XII). El poblat es trobava ubicat a la plana superior del turó, delimitat per una muralla que seguia els límits que li marcava el terreny, amb un eix longitudinal de gairebé 370m (orientat d'est a oest) i un eix transversal irregular que en alguns indrets tenia prop de 65m (orientat de nord a sud). (Tarradell, 1975; Sanmartí, 1991)

Als anys 90 es realitzaren noves intervencions en aquesta zona en les que es van documentar algunes estructures de l'assentament ibèric. Aquestes consistien en dos murs solidaris, que formaven part de l'angle d'una de les estances del poblat, ubicada a l'interior del recinte fortificat. També es va documentar una sitja, conservada a poc més de la meitat de la seva alçada original, que formava part del conjunt de sitges excavats a començaments de segle (1931) per l'Institut d'Estudis Catalans i, que restava intacta (Ramos. 2010)

Al 2009, i pròpiament dins de les instal·lacions de l'actual Hospital de la Santa Creu i Sant Pau, al Pavelló de Santa Apol·lònia, es va desenvolupar una actuació arqueològica preventiva que va

documentar diferents fases constructives de l'edifici, incloent els paviments originals alguns d'ells decorats de principis del segle XX (Achón 2010).

També l'any 2009, sota la direcció de Daniel Vázquez, es va realitzar un control i seguiment arqueològic de les obres realitzades dins del recinte de l'hospital i als carrers que l'envolten (Vázquez, 2009). D'aquesta intervenció es van trobar evidències de cronologia d'època romana tardorepublicana/altimperial, amb nivells de formació natural però amb presència de material ceràmic ibèric i romà i nivells de formació antròpica amb materials altimperials.

També es van documentar, en diferents punts de l'hospital, tres unitats funeràries aïllades de les que no es va poder despendre cap tipus de relació entre elles ni determinar una possible cronologia. Es tracta de sepultures que presenten un tipus de ritual ben diferenciat i que solament comparteixen l'orientació de la inhumació, amb la capçalera cap a l'oest i els peus cap a l'est. Cronològicament, només es va acotar mínimament el possible arc cronològic amb una datació *post quem* del segle I d.C. per la U.F. 1, ja que es trobava retallada en un nivell romà i amb presència de sigillata sud-gàlica, i una datació *ante quem* dels segles XVII / XVIII per les U.F. 2 i 3, ja que eren cobertes per un nivell amb materials d'aquesta cronologia. Finalment es van trobar estructures anteriors a la construcció de l'hospital, com una sitja amortitzada al segle XIX i també edificacions posteriors a la sitja i anteriors a l'edificació de l'hospital (com són algunes fonamentacions, una pavimentació, clavegueres i un pou cec).

Entre finals de 2010 i principis de 2011, una intervenció dirigida per Isabel Pereira dins de les obres de remodelació del conjunt històric de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau realitzat per a la construcció de sales subterrànies d'instal·lacions annexes als diferents pavellons, va permetre documentar una sèrie de restes arqueològiques (Pereira 2011 i 2012). Per una banda, a l'espai comprès entre els pavellons de Sant Leopold i Sant Rafael, es va documentar una sitja ibèrica amortitzada en època tardo republicana, excavada en el terreny geològic i arrasada per la part superior, que contenia al seu rebliment molt material ceràmic de factura ibèrica i alguns materials romans. Quatre sitges més varen ser localitzades a l'est del Pavelló de l'Administració, amb cronologies que abracen des del ibèric ple fins època iberoromana. D'altra banda es van documentar algunes estructures amortitzades amb la construcció de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau, que semblen formar part del conjunt d'estructures documentades en anteriors controls arqueològics, possiblement formant part d'algun procés industrial dels que coneixem al segle XIX en la zona (rajoleria, plats d'indianes, etc.), com són una estructura quadrada o calaix d'una baixant en ceràmica vidriada situada entre els pavellons de Sant Manuel

i Sant Salvador, possiblement relacionat amb una bassa circular revestida amb rajols vidriats, i una potent fonamentació documentada a prop del carrer Sant Antoni Maria i Claret.

Entre febrer i maig de 2011 es realitzà una intervenció arqueològica sota la direcció de Karin Harzbecher que es centrà en els túnels soterrats que connecten els diferents pavellons de l'Hospital de Sant Pau construïts entre els edificis d'administració i l'edifici del Convent. Arran de la intervenció es documentà un mur, un col·lector i varis claveguerons datats del segle XX.

Entre els mesos de juny i juliol de 2012 els arqueòlegs Pere Lluís Artigues i Conxita Ferrer varen realitzar el seguiment arqueològic de les obres de rehabilitació i adequació de l'interior del pavelló Sant Leopold del recinte històric de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau. Com a resultat d'aquesta intervenció es van documentar diverses estructures anteriors a la construcció del pavelló pertanyents, segurament al mas de Can Xifrà, les fonamentacions i conduccions del pavelló i estructures dels mòduls que s'havia annexat durant la dècada del 50 i enderrocats l'any 2005 (Artigues i Ferrer 2012).

Al 2013, es van dur a terme gran quantitat d'intervencions dins el recinte històric de l'Hospital. D'aquestes destaquem la intervenció dirigida per Esteve Nadal (Actium) realitzada al voltant del pavelló de l'Administració entre Febrer i agost de 2013. Aquesta han permès documentar diferents restes associades al jardí de l'antic mas de Torre Xifrà, com són les estructures d'una font ornamental poligonal, un cub de decantació i la canalització d'aigua que discorria per aquest jardí de forma sinuosa, així com també tres sitges i un pou amb materials ibèrics datats entre el 150 i el 125 aC. (Esteve 2015). Una altra intervenció dirigida per Òscar Castro i Miquel Gea (desembre de 2013 i febrer de 2014) als terrenys entre els pavellons de Sant Rafael i Sant Leopold, va deixar en evidència dos dipòsits de recollida d'aigües fecals i pluvials, relacionats amb els pavellons i dues canalitzacions de ceràmica de l'antic Mas Xifrà (Castro; Gea 2015). Finalment, a la intervenció dirigida per Alba Tenza al febrer i maig, sobre les voltes de les galeries al passeig central del recinte, es van documentar tres murs d'època moderna indeterminada i diverses arquetes i clavegueres coetànies a les galeries subterrànies del propi complex històric de l'Hospital (Tenza 2015)

Metodologia

Per la circumstància que aquesta zona és de gran valor històrico-artístic, s'ha supervisat el control arqueològic de les obres de rebaix del subsòl de la zona on es construirà l'edifici Kalida, situat dins el recinte històric de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau, amb la finalitat d'evidenciar i documentar l'existència o no de restes arqueològiques, paleontològiques o patrimonials i el grau d'impacte que l'obra pugui causar.

El conjunt d'edificis de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau, projectats per Lluís Domènech i Montaner de l'any 190, són de gran interès Històrico-Artístic. El conjunt està declarat Monument Històrico-Artístic d'interès Nacional, Cat. A, cap. I, R.D 1719/1978 19-5, BOE 18-7-1978, es troba inclòs al Catàleg del Patrimoni Arquitectònic Històrico-Artístic de la Ciutat de Barcelona (fitxa núm.716); està protegit pel Pla Especial d'Ordenació de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau, aprovat el 18 de setembre de 1996; va ser declarat "Patrimoni de la Humanitat" per la UNESCO, en la reunió del dia 4 de desembre de 1997 i està inclòs també al Pla Especial de Protecció del Patrimoni Arquitectònic i Catàleg del Districte 7; núm. d'element 110.

El resultat d'aquest control arqueològic ha estat negatiu quan a restes. En cas d'haver-ne localitzat, aquestes s'haurien documentat oportunament, prèvia notificació als serveis territorials del servei d'arqueologia de la Generalitat de Catalunya. Aquesta documentació hauria pogut comportar l'excavació de les restes arqueològiques aparegudes, la qual s'hauria realitzat seguint la metodologia corresponent.

Tot i que no s'han detectat restes arqueològiques s'ha procedit a la documentació de l'estratigrafia basant-nos en el registre de les dades a través del model de fitxa proposat per Harris-Carandini. Aquest consisteix en registrar objectivament els elements i estrats que s'exhumen realitzant una numeració d'aquests en forma d'Unitats Estratigràfiques (UE), que permeten la individualització de cada element.

Cada Unitat Estratigràfica es troba registrada en una fitxa de camp (en aquest cas s'utilitza la dissenyada per l'empresa d'arqueologia ABANS s.l., on s'indica la situació del jaciment, i les característiques de l'estrat (color, textura, consistència, materials que conté, cronologia aproximada, etc...), de l'estructura (tècnica constructiva, materials emprats, mides, etc...), del paviment o de l'element negatiu. Les UE s'han numerat correlativament, iniciant la numeració a 1.

En paral·lel s'ha portat a terme un registre gràfic dels estrats que s'han detectat al llarg del procés d'excavació. Aquest registre gràfic s'ha portat a terme mitjançant dibuix arqueològic emprant per a les plantes, alçats, i seccions generals l'escala 1:20. La seva digitalització ha estat realitzada en AutoCAD 2008. A banda s'ha portat un registre fotogràfic, emprant el sistema digital a color, tant del procés d'excavació com de les Unitats Estratigràfiques (UE) identificades.

Desenvolupament dels treballs arqueològics

La present memòria fa referència al seguiment dels treballs realitzats als terrenys situats a l'espai situat entre el recinte històric i l'edifici del nou de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau, situat entre el carrer de Sant Antoni M Claret, 167-171 / carrer de Sant Quintí, 55-95 / carrer del Mas Casanovas, 70-90 / carrer de Cartagena, 334-372, al districte d'Horta-Guinardó de la ciutat de Barcelona. La finalitat d'aquests treballs era la construcció del nou edifici Kalida i van tenir lloc durant el mes de juliol de 2017.

En el projecte executiu inicial de l'obra es proposava fer el control dels moviments de terres per adequar el terreny a la nova construcció; la realització de les sabates i riostes per a les fonamentacions i estructures de l'edifici; les fonamentacions dels murs delimitants de la zona enjardinada; el fossat de l'ascensor del nou edifici; totes les rases i arquetes pel pas dels nous serveis; rases per a la xarxa de geotèrmia; rases i arquetes per a la xarxa d'evacuació d'aigües residuals i pluvials i l'enjardinament de la zona amb la xarxa de reg i la plantació de l'arbrat.

No obstant aquest projecte executiu, al final es va decidir canviar la metodologia dels treballs i procedir al rebaix general del solar on s'ubicaria el nou edifici fins a la cota necessària per a la realització les tasques de construcció de les fonamentacions i riostes. D'aquesta manera, es va evitar la multitud de rases i cales projectades pels diversos serveis, tot i que sí se'n va realitzar una per a la geotèrmia, que anava des de l'espai rebaixat vers un dels edificis ja existents, tot travessant el camí asfaltat de servei intern del complex.

Control del rebaix de l'edifici

L'espai objecte de rebaix, era conformat per un espai enjardinat, amb dos turons amb arbrat, ubicats al SE del solar, i separats per un camí d'accés a una esplanada de formigó situada al NO de l'espai, a tocar de la part del darrera del nou Hospital de Sant Pau (veure foto 1).

Quan es van iniciar els treballs de control arqueològic la planxa de formigó (UE 105) afectada per l'obra ja es trobava demolida. Els treballs arqueològics es van centrar, per tant, en el control dels rebaixos del subsòl restants tant sota aquesta planxa com dels turons enjardinats (veure fotos 2 i 3), fins assolir la cota del substrat geològic rocós (UE 104).

L'estratigrafia documentada a tot l'espai resultà força simple, identificant-se a les zones enjardinades una capa vegetal (UE 101), d'entre 0'10 i 0'40m de potència, la qual cobria un

paquet conformat per diversos abocaments argilosos datables al segle XX, i segurament relacionats amb les obres d'acondicionament inicials dels entorns de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau, amb una potència entorn als 1'5-2m, i que no va aportar cap tipus de material arqueològic.

Aquestes anivellacions UE 102, cobrien directament el substrat geològic argilós UE 103, el qual fou objecte de control per tal d'assegurar la no existència de cap estructura arqueològica negativa i també corroborar que no hi havia clapes remogudes que estiguessin emmascarant cap jaciment arqueològic previ. Aquestes argiles presentaven també gran quantitat de fragments de llicorella, i algunes bossades de llims.

El control arqueològic del rebaix d'aquest substrat geològic argilós, es va dur a terme, seguint les directrius del Servei d'Arqueologia de Barcelona, fins a la cota d'inici dels diversos encepats, que van anar a cercar el substrat geològic rocós de llicorella situat sota les argiles. La roca llicorella va començar a aparèixer a una cota més elevada 15m més propers al tall SO, tot fent una pendent pronunciada i desapareixent a la resta del solar, el qual fou objecte de control arqueològic fins a la cota final del gran rebaix constructiu, situada entorn els 66'10m (assolint així una potència total rebaixada d'entre 3'70 i 5'90m).

Aquesta seriació estratigràfica simple, es trobava lleument alterada per les obres realitzades durant el segle XX, en relació amb les noves instal·lacions de l'Hospital de Sant Pau.

Així, al NO del solar, com ja s'ha esmentat, hi havia una zona rebaixada (UE 106), coberta per una planxa de formigó (UE 105) d'uns 0'30m de gruix, que presentava una vora de contenció en els laterals, per tal de contenir les terres dels turons rebaixats. Aquesta superfície, possiblement es tractava d'una zona d'aparcament i/o servei de la part posterior de l'Hospital, a la qual s'accedia per un camí de terra des del carrer intern del recinte actual, assentant-se directament sobre el substrat geològic argilós (UE 103) (veure fotos 4, 5 i 6).

Aquest camí en realitat es trobava traçat sobre els rebaixos efectuats durant les mateixes obres de construcció de la planxa de formigó (UE 106), els quals a més a més servien pel pas de diversos serveis, quedant conformat per 3 metres d'anivellacions actuals (UE 107), compactades a la seva superfície.

La zona enjardinada del NE estava constituïda per una zona més plana cap a la seva meitat nord i més elevada cap a la banda sud (veure fotos 7, 8 i 9). A la primera zona es va rebaixar uns 2 m. La part superior estava constituïda primer per 10 cm de nivell vegetal, entre 20 i 40 cm per anivellacions actuals i per sota entre 1,60-1,80 m de roca (veure foto 10). A la segona zona, més al sud, es va rebaixar uns 3,90 m. En aquesta zona les anivellacions assolien una potència d'entre 60-80 cm. Aquestes, cobrien directament la roca cap a la meitat de la zona elevada, ja que aquesta agafava el seu repunt més elevat amb una alçada de 3 m, i més endavant, les anivellacions cobrien estrats geològics que tenien una potència entre 1,40 i 1'70 m (veure fotos 11, 12 i 13).¹

La zona del SO estava constituïda per una zona enjardinada formada per un turonet. El seu rebaix va ser de 6 m de potència. L'estratigrafia documentada consistia en un primer nivell vegetal de 40 cm. Sota seu hi havia un grup d'anivellacions del s. XX, amb el pas de diversos serveis, que assolien una potència de 2 m. Aquestes anivellacions cobrien un conjunt d'argiles i llims geològics de 4 m de potència (Veure fotos 14, 15, 16 i 17)².

Rasa per a geotèrmia i cala per una arqueta

Rasa orientada nord-sud que transcorria des de la zona enjardinada SO fins al carrer que se situa entre l'obra i l'edifici del Campus universitari Sant Pau. Les seves mesures eren 31,30 m de llarg, 60 cm d'ample i 70 cm de profunditat. Fou la única rasa objecte de control arqueològic, donat que la resta de les actuacions previstes en aquest sentit, ja quedaven englobades dins el rebaix general del solar.

Cal mencionar el fet que l'obra va realitzar part dels rebaixos sense control arqueològic, havent-se rebaixat prèviament el traçat de la rasa a la zona enjardinada, assolint en aquest punt entre 1 i 2 metres de profunditat abans d'iniciar els treballs de la pròpia rasa. No obstant, la revisió dels perfils deixats per aquest rebaix va permetre comprovar la repetició de la seriació estratigràfica de tot el solar, és a dir, una primer nivell vegetal (UE 101) d'uns 0'20-0'30 m de potència, i les diverses bossades que conformaven la UE 102, relacionada amb les transformacions del terreny ja en el segle XX (veure foto 18).

El control de la rasa en sí va consistir en la documentació d'un rebaix de 0'70 m de potència que, a la zona enjardinada continuà afectant només el nivell UE 102, sense arribar al terreny geològic

¹ Veure fotos 15, 18, 19 i 20 del CD

² Veure fotos 23, 25, 26, 29, 30, 32 i 34 del CD

(veure fotos 19 i 20)³. Pel que fa a la zona del carrer, tota la potència rebaixada tan sols afectà al paviment d'asfalt actual (4 cm), i la seva preparació de formigó (10 cm), assentada sobre diverses anivellacions relacionades amb la construcció del propi carrer i els serveis que el travessen (veure fotos 21 i 22)⁴.

Pel que fa a la cala per a l'arqueta, aquesta es va realitzar al costat de l'extrem final de la rasa, a la zona de carrer. Les seves mesures eren 1,10 m x 2 m i 1 m de profunditat, podent-se documentar tan sols els rebliments dels serveis que transcorren per aquella zona (veure foto 23)⁵.

³ Veure foto 39 del CD

⁴ Veure foto 40 del CD

⁵ Veure foto 43 del CD

Conclusions i interpretació

La intervenció arqueològica que es va dur a terme del 17 al 28 de juliol 2017, al subsòl de la zona on es construirà l'edifici Kalida dins el recinte històric de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau, va donar un resultat negatiu quan a restes arqueològiques.

Durant les tasques de rebaix es varen documentar anivellacions del segle XX amb el pas de diversos serveis, argiles estèrils i la roca mare, sense poder constatar cap evidència de restes arqueològiques i/o patrimonials en aquest espai.

Afectació arqueològica

Degut a la no aparició de restes arqueològiques o patrimonials de qualsevol tipus, no es pot parlar de cap tipus d'afectació de tipus arqueològic.

Bibliografia

- ACHÓN CASAS, O. (2010): "Pavelló de Santa Apol·lonia. Hospital de la Santa Creu i Sant Pau", a Anuari d'Arqueologia i Patrimoni de Barcelona 2009, Museu d'Història de Barcelona, Barcelona, pàg. 159.
- ACHÓN CASAS, O. (2011): "Pavelló de Sant Jordi. Hospital de la Santa Creu i Sant Pau", a Anuari d'Arqueologia i Patrimoni de Barcelona 2010, Museu d'Història de Barcelona, Barcelona, pàg. 69.
- ARTIGUES, P.; FERRER ÀLVAREZ, Conxita (2012): Memòria de la intervenció arqueològica al carrer de Sant Antoni M Claret, 167-171 / carrer de Sant Quintí, 55-95 / carrer del Mas Casanovas, 70-90 / carrer de Cartagena, 334-372. Pavelló de Sant Leopold. Hospital de la Santa Creu i Sant Pau. (Barcelona, Barcelonès) Octubre 2010- maig 2011. Codi: 040/12. Inèdit.
- BELTRAN DE HEREDIA BERCERO, J. et Alii (2001). De Barcino a Barcinona (siglos I-VII): Los restos arqueológicos de la plaza del Rey de Barcelona. MHCB. Barcelona. pàg.22-43.
- CARANDINI, A. (1997): *Historias en la tierra. Manual de excavación arqueológica*. Editorial Crítica. Barcelona.
- CASTRO, O.; GEA, M. (2015): "Hospital de la Santa Creu i Sant Pau. Urbanització entre els pavellons de Sant Rafael i Sant Leopold" a Anuari d'Arqueologia i Patrimoni de Barcelona 2013, Museu d'Història de Barcelona, Barcelona, pàg. 69.
- COLOMINES, J. (1936): Fons de les cabanes de can Casanoves. Barcelona, a Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans MCMXXII-XXXI, pàg. 12-14.
- GRANADOS, J. O. i MUÑOZ, J. A. (1993): "Can Casanoves", a Anuari d'intervencions arqueològiques a Catalunya. Època romana – Antiguitat Tardana. Campanyes 1982-1989, Col·lecció d'anuaris d'intervencions arqueològiques a Catalunya 1, Servei d'Arqueologia - Direcció General del Patrimoni Cultural de la Generalitat de Catalunya, Barcelona, pàg. 106-107.
- HARRIS, E. (1991): *Principios de estratigrafía arqueológica*. Editorial Crítica. Barcelona.
- INSTITUT CARTOGRÀFIC DE CATALUNYA (n.d): <http://www.icc.cat/vissir3>
- MALLORQUÍ ,O.; VALDENEBRO, R. (2006): Estudi històric de l'hospital de la Santa Creu i Sant Pau, Barcelona. Arqueociència. Arxiu Servei d'arqueologia. Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona.
- MARTORELL I CODINA, J.M. (1984): Estudi de reestructuració de l'Antic Hospital de Sant Pau i Santa Creu. Diputació de Barcelona.
- MARTORELL,V.; FLORENSA, A. ;MARTORELL,V. (1970): Historia del Urbanismo en Barcelona: del plan Cerdà al área metropolitana, Labor, Barcelona. Pàg 15-23; 75-101.

- NADAL, E. (2015): "Hospital de la Santa Creu i Sant Pau. Pavelló de l'Administració. Sales annexes" a Anuari d'Arqueologia i Patrimoni de Barcelona 2013, Museu d'Història de Barcelona, Barcelona, pàg. 59.
- PEREIRA, I. (2011): "Hospital de la Santa Creu i Sant Pau", a Anuari d'Arqueologia i Patrimoni de Barcelona 2010, Museu d'Història de Barcelona, Barcelona, pàg. 99.
- PEREIRA, I. (2012): Memòria de la intervenció arqueològica preventiva a l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau. (Barcelona, Barcelonès) Octubre 2010- maig 2011. Codi: 087/10. Arxiu Departament de Cultura.
- RAMOS, J. (2010): "El Turó de la Rovira" a Anuari d'Arqueologia i patrimoni de Barcelona. 2008. MUHBA. Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona.
- RIPOLL, E; UDINA F. i altres (1965): L'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau: L'Hospital de Barcelona, Ed. Gustau Gili S.A., Barcelona. Pàg 17-63.
- RIU, M. i altres (2001): El Hospital de la Santa Creu i Sant Pau 1401-2001, Ed. Lunweg, Barcelona, pàg. 9-28.
- SANMARTÍ, J. (1991): " Els primers pobladors del Pla" a Història de Barcelona Vol 1. Dirigida per Jaume Sobresqués i Callicó. Enciclopèdia Catalana. Barcelona.
- TARRADELL, M. (1975): "Barcelona antiga" a Història de Barcelona de la prehistòria al segle XVI. Dirigida per Agustí Duran i Sampere. Editorial Aedos. Barcelona.
- TENZA, A. (2015): "Hospital de la Santa Creu i Sant Pau. Urbanització del sector de les voltes de les galeries" a Anuari d'Arqueologia i Patrimoni de Barcelona 2013, Museu d'Història de Barcelona, Barcelona, pàg. 70.
- VÁZQUEZ, D. (2010): "Pavelló de Sant Leopold i Sant Salvador. Hospital de la Santa Creu i Sant Pau", a Anuari d'Arqueologia i Patrimoni de Barcelona 2009, Museu d'Història de Barcelona, Barcelona, pàg. 160.
- VENTAYOL, A; PALAU, J. i ROCA, A. (2002): El contexto geotérmico de la ciudad de Barcelona, en Ingeniería del Terreno. Ingeoter núm. 1, U.D. Proyectos. E.T.S.I. Minas U.P.M, Madrid.
- VILLARRUBIAS, F. (1969): Noticia histórico-arquitectónico de los edificios del antiguo Hospital de la Santa Cruz y Casa de Convalecencia de San Pablo de la ciudad de Barcelona (1401-1928), Diputació Provincial de Barcelona, Barcelona.
- WAA, (2007): El Carmel ignorat, Història d'un barri impossible. Ajuntament de Barcelona.

Annexos

Annex 1

Fitxes

UE	101	Sector	Àmbit	Sondeig			
Definició	Estrat	Color	Marró fosc	Textura	Terrosa	Potència (m)	0,40
Consistència	Solta	Cronologia	Segle XX	Criteri de datació	Relativa per estratigrafia		
Descripció	Estrat de color marró fosc amb arrels que cobria les zones ajardinades de la zona intervinguda.						
Interpretació	Nivell vegetal dels enjardinaments de la zona.						
Ref. fotogràfica	041-17_1-5						
Igual a	Cobreix a						
	102						
Adossat a	Reomple a						
En contacte amb	Se li adossa						
Tallat per	Cobert per						
Se li assenta							

UE	102	Sector	Àmbit	Sondeig			
Definició	Estrat d'anivellació	Color	Marró	Textura	Argilosa	Potència (m)	0,20-2
Consistència	Solta	Cronologia	Inicis s. XX	Criteri de datació	Relativa per estratigrafia		
Descripció	Nivell d'argiles de color marró que apareix sota la capa vegetal als turons enjardinats.						
Interpretació	Capas d'argiles segurament abocades per conformar els turons al voltant dels edificis de l'Hospital de Sant Pau en la seva primera fase constructiva.						
Ref. fotogràfica	041-17_12-35						
Igual a	Cobreix a						
	103						
Adossat a	Reomple a						
En contacte amb	Se li adossa						
Tallat per	Cobert per						
106	101						
Se li assenta							

UE	103	Sector	Àmbit	Sondeig			
Definició	Estrat geològic	Color	Vermell fosc	Textura	Argilosa	Potència (m)	1,40 a 4
Consistència	Compacta	Cronologia	Quaternària	Criteri de datació	Absoluta per estratigrafia		
Descripció	Conjunt d'estrats de formació geològica. Combina argiles vermelles molt compactes amb fragments de llicorella i llims marrons/veremellosos.						
Interpretació	Substrat geològic argil·lós.						
Ref. fotogràfica	041-17_9-35						
Igual a				Cobreix a			
				104			
Adossat a				Reomple a			
En contacte amb				Se li adossa			
Tallat per				Cobert per			
				106			
Se li assenta				102			

UE	104	Sector	Àmbit	Sondeig			
Definició	Estrat geològic	Color	Blanc	Textura	Altres	Potència (m)	1,60 a 3
Consistència	Compacta	Cronologia		Criteri de datació	Absoluta per estratigrafia		
Descripció	Substrat de roca llicorella que conforma el subsòl de l'entorn.						
Interpretació	Substrat geològic rocòs.						
Ref. fotogràfica	041-17_9-35						
Igual a				Cobreix a			
Adossat a				Reomple a			
En contacte amb				Se li adossa			
Tallat per				Cobert per			
				106			
Se li assenta				103			

UE	107 Sector	Àmbit	Sondeig
Definició	Estrat d'anivellació	Color	Marró
		Textura	Argilosa
		Potència (m)	3
Consistència	Solta	Cronologia	Mitjans s.XX
		Criteri de datació	Absoluta per estratigrafia
Descripció	Terra solta barrejada de color marró que conforma el camí d'accés a l'esplanada de formigó, per on passen els serveis preexistents de llum de la zona.		
Interpretació	Anivellacions per tal de realitzar un camí d'accés a la zona, reomplint el rebaix efectuat per acondicionar la zona i passar els serveis preexistents.		
Ref. fotogràfica	041-17_6-7		
Igual a			
Adossat a			
		Cobreix a	
		Reomple a	
			106
En contacte amb			
Tallat per			
Se li assenta			
		Se li adossa	
		Cobert per	

UE	105	Sector	Àmbit	Sondeig
Definició	Pavimentació		T. constructiva	Enrajolat a junta correguda
Components	Formigó	Cronologia	Mitjans segle XX	Superfície (m2) -
Gruix /Ampl./Long.(m)	0,30 / - / -	Ref. fotogràfica	041-17_8-11	
Descripció	Planxa de formigó de 30cm de gruix, que es trobava a la part posterior de l'espai, com una zona d'aparcament o servei dels edificis de l'entorn, a la qual s'accedia per una pista de terra. Aquesta pavimentació tenia una revora de contenció de terres al seu voltant, d'alçada oscilant segons les alçades del turonet on estava excavada.			
Interpretació	Paviment formigó d'una àrea de serveis de l'Hospital de mitjans del segle XX.			
Igual a			Contemporani a	
Adossat a			Reomple a	
Assentat a			Se li adossa	
106				
Tallat per			Cobert per	
Se li assenta			Solidari amb	
Assentat a			Tapia a	
106				

UE	106 Sector	Àmbit	Sondeig
Definició	Negatiu de construcció	F.Planta -	F. secció - Profunditat (m) 3
Orientació	-	Cronologia Mitjans segle XX	Criteri de datació Absoluta per estratigrafia
Descripció	Rebaixos que afecten als turons per poder passar els camins, els serveis i establir zones d'aparcament a l'entorn del nou Hospital de Sant Pau.		
Interpretació	Rebaixos relacionats amb l'acondicionament de l'espai a mitjans del segle XX.		
Ref. fotogràfica	041-17_6-11		
Igual a		Reomplert per	
		107	
Talla a		Se li adossa	
102,103,104			
Contemporani a		Cobert per	
Tallat per		Se li assenta	
		105	

Annex 2

Documentació fotogràfica

Índex de fotografies

- Foto 1. Ortofotomapa de 2016. Extret del ICC. Escala 1: 2500
- Foto 2. Vista general cap al sud est dels treballs de rebaix del solar
- Foto 3. Vista general final del rebaix del solar
- Foto 4. Vista NE de l'esplanada un cop rebaixada
- Foto 5. Detall de l'estratigrafia de l'esplanada (vista SO)
- Foto 6. Vista NO de l'esplanada un cop rebaixada
- Foto 7. Treballs de rebaix de la zona enjardinada NE
- Foto 8. Vista SE del rebaix de la zona enjardinada NE
- Foto 9. Vista final SE de la zona enjardinada ja rebaixada en la totalitat
- Foto 10. Vista est del perfil de la zona enjardinada NE un cop rebaixada
- Foto 11. Estratigrafia de la zona enjardinada NE un cop rebaixada (banda nord)
- Foto 12. Detall estratigrafia de la zona enjardinada un cop rebaixada (banda sud)
- Foto 13. Perfil NE de la zona enjardinada un cop rebaixada (banda sud)
- Foto 14. Vista sud de l'enjardinament SO
- Foto 15. Detall del perfil de l'enjardinament SO finalitzats els treballs de rebaix
- Foto 16. Estratigrafia del perfil de l'enjardinament SO finalitzats els treballs de rebaix
- Foto 17. Vista sud del perfil de l'enjardinament SO finalitzats els treballs de rebaix
- Foto 18. Imatge de la zona enjardinada rebaixada sense control arqueològic
- Foto 19. Estratigrafia del perfil de la rasa a la zona enjardinada
- Foto 20. Vista nord del tram de la rasa pel seu pas per la zona enjardinada
- Foto 21. Treballs de rebaix de la rasa al tram de la zona del carrer
- Foto 22. Vista final nord de la rasa finalitzats els treballs de rebaix
- Foto 23. Vista final de la rasa finalitzats els treballs de rebaix

Inventari fotogràfic del CD annex

1. Fotos generals

041-17.1-Vista general cap al sud est dels treballs de rebaix del solar

041-17.2-Vista dels treballs de rebaix

041-17.3-Vista general final del rebaix del solar

041-17.4-Treballs dins el solar

041-17.5-Ortofotomapa ICC 2016

2. Camí d'accés

041-17.6-Imatge del camí d'accés abans d'iniciar els treballs

041-17.7-Detall de l'estratigrafia del camí d'accés durant el seu rebaix

3. Esplanada formigó

041-17.8-Vista NE de l'esplanada un cop rebaixada

041-17.9-Detall de l'estratigrafia de l'esplanada (vista SO)

041-17.10-Detall de l'estratigrafia de l'esplanada (vista SO)

041-17.11-Vista NO de l'esplanada un cop rebaixada

4. Enjardinament NE

041-17.12-Treballs de rebaix de la zona enjardinada NE

041-17.13-Rebaix de l'estratigrafia de la zona enjardinada NE

041-17.14-Vista SE del rebaix de la zona enjardinada NE

041-17.15-Vista nord del perfil de la zona enjardinada NE ja rebaixada

041-17.16-Perfil NE de la zona enjardinada un cop rebaixada (banda nord)

041-17.17-Detall estratigrafia de la zona enjardinada un cop rebaixada (banda sud)

041-17.18-Perfil NE de la zona enjardinada un cop rebaixada (banda sud)

041-17.19-Estratigrafia de la zona enjardinada un cop rebaixada (banda nord)

041-17.20-Detall estratigrafia de la zona enjardinada un cop rebaixada (banda nord)

041-17.21-Vista est del perfil de la zona enjardinada un cop rebaixada

041-17.22-Vista final SE de la zona enjardinada ja rebaixada en la totalitat

5. Enjardinament SO

041-17.23-Vista sud dels treballs inicials de rebaix de l'enjardinament SO

041-17.24-Vista sud de l'enjardinament SO

- 041-17.25-Vista dels treballs inicials de rebaix de l'enjardinament SO
- 041-17.26-Vista SE del perfil de l'enjardinament SO durant el seu rebaix
- 041-17.27-Detall del pas de serveis a l'enjardinament SO
- 041-17.28-Detall del pas de serveis a l'enjardinament SO
- 041-17.29-Estrats d'anivellació del segle XX
- 041-17.30-Evolució dels treballs de rebaix de l'enjardinament SO
- 041-17.31-Detall del perfil de l'enjardinament SO finalitzats els treballs de rebaix
- 041-17.32-Vista sud del perfil de l'enjardinament SO finalitzats els treballs de rebaix
- 041-17.33-Estratigrafia del perfil de l'enjardinament SO finalitzats els treballs de rebaix
- 041-17.34-Estratigrafia del perfil de l'enjardinament SO finalitzats els treballs de rebaix
- 041-17.35-Vista sud del perfil de l'enjardinament SO finalitzats els treballs de rebaix

6. Rasa i arqueta

- 041-17.36-Imatge de la zona enjardinada rebaixada sense control arqueològic
- 041-17.37-Estratigrafia del perfil de la rasa a la zona enjardinada
- 041-17.38-Vista nord del tram de la rasa pel seu pas per la zona enjardinada
- 041-17.39-Vista sud del tram de la rasa pel seu pas per la zona enjardinada
- 041-17.40-Treballs de demolició del paviment a la zona del carrer on s'efectuà la rasa
- 041-17.41-Treballs de rebaix de la rasa al tram de la zona del carrer
- 041-17.42-Vista nord de la rasa un cop acabats els treballs de rebaix
- 041-17.43-Estratigrafia de la cala
- 041-17.44-Cala finalitzats els treballs de rebaix

Foto 1. Ortofotomapa de 2016. Extret del ICC. Escala 1: 2500

Foto 2. Vista general cap al sud est dels treballs de rebaix del solar

Foto 3. Vista general final del rebaix del solar

Foto 4. Vista NE de l'esplanada un cop rebaixada

Foto 5. *Detall de l'estratigrafia de l'esplanada (vista SO)*

Foto 6. *Vista NO de l'esplanada un cop rebaixada*

Foto 7. Treballs de rebaix de la zona enjardinada NE

Foto 8. Vista SE del rebaix de la zona enjardinada NE

Foto 9. Vista final SE de la zona enjardinada ja rebaixada en la totalitat

Foto 10. Vista est del perfil de la zona enjardinada SE un cop rebaixada.

Foto 11. Perfil NE de la zona enjardinada un cop rebaixada (banda nord)

Foto 12. *Detall estratigrafia de la zona enjardinada un cop rebaixada (banda sud)*

Foto 13. Perfil NE de la zona enjardinada un cop rebaixada (banda sud)

Foto 14. Vista sud de l'enjardinament SO

Foto 15. *Detall del perfil de l'enjardinament SO finalitzats els treballs de rebaix*

Foto 16. *Estratigrafia del perfil de l'enjardinament SO finalitzats els treballs de rebaix*

Foto 17. Vista sud del perfil de l'enjardinament SO finalitzats els treballs de rebaix

Foto 18. Imatge de la zona enjardinada rebaixada sense control arqueològic

Foto 19. *Estratigrafia del perfil de la rasa a la zona enjardinada*

Foto 20. *Vista nord del tram de la rasa pel seu pas per la zona enjardinada*

Foto 21. Treballs de rebaix de la rasa al tram de la zona del carrer

Foto 22. Vista final nord de la rasa finalitzats els treballs de rebaix

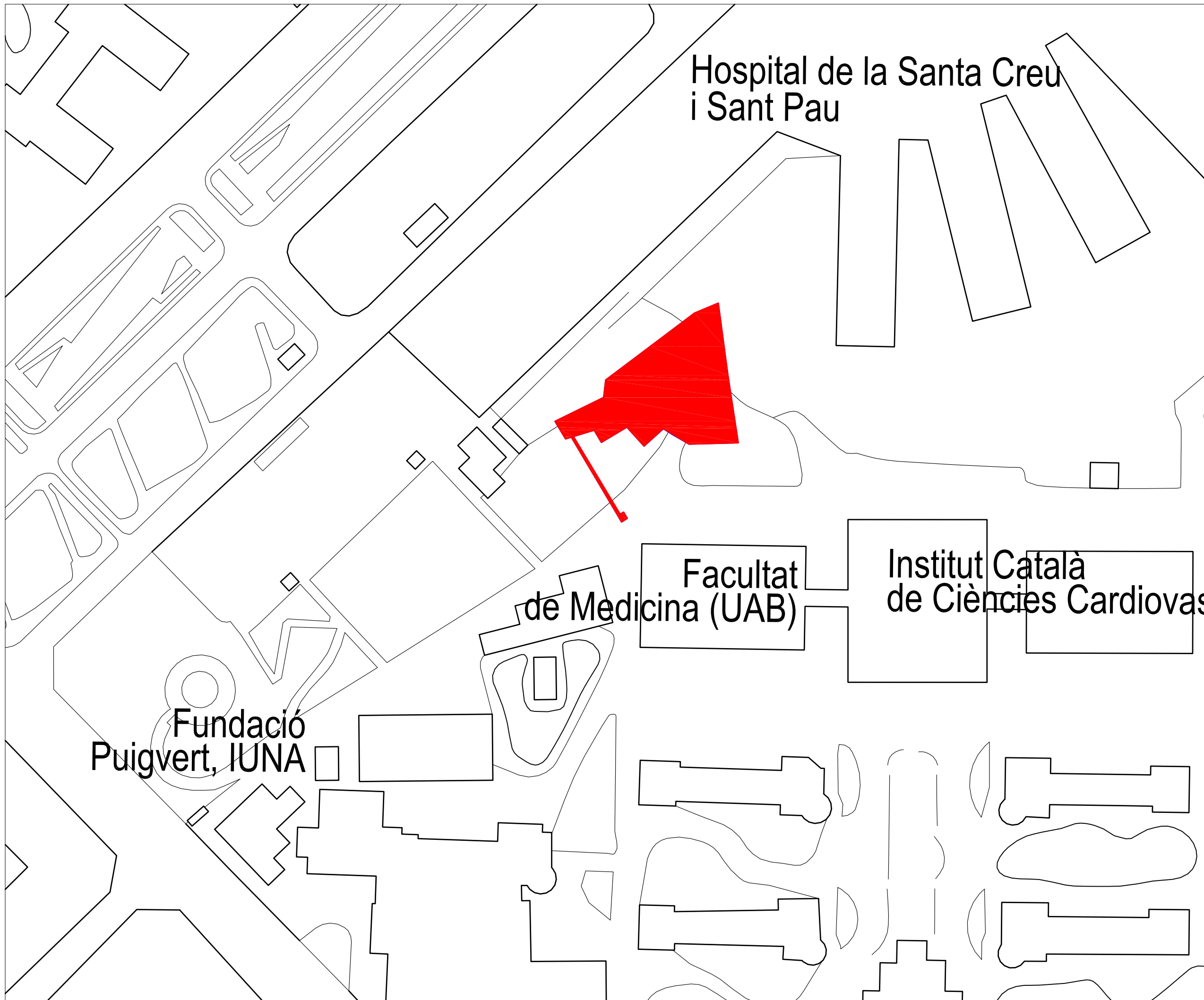
Foto 23. Vista final de la cala finalitzats els treballs de rebaix

Annex 3

Planimetries

Índex de plànols

- 1- Localització E: 1/1000. A3
- 2- Plànol dels rebaixos efectuats i ubicació de la rasa de serveis. E: 1/500. A3
- 3- Plànol de la rasa i arqueta obertes per la instal·lació dels nous serveis de l'edifici. E: 1/100. A3
- 4- Secció A-A' i Secció B-B' (dos trams). E: 1/100. A3

ABANS
SERVEIS CULTURALS

UBICACIÓ

LLEGENDA

■ Àrea afectada

INTERVENCIÓ
Intervenció arqueològica al c/de Sant Quintí 55-95, c/del Mas Casanovas 70-90, c/Cartagena, 334-372. Hospital de la Santa Creu i Sant Pau-Centre Kalida (Barcelona).

TÍTOL
Plànol de localització

DIRECTOR
Alba Tenza Ferrer

PLANIMETRIA
Jordi Chorén Tosar

CODI
041/17

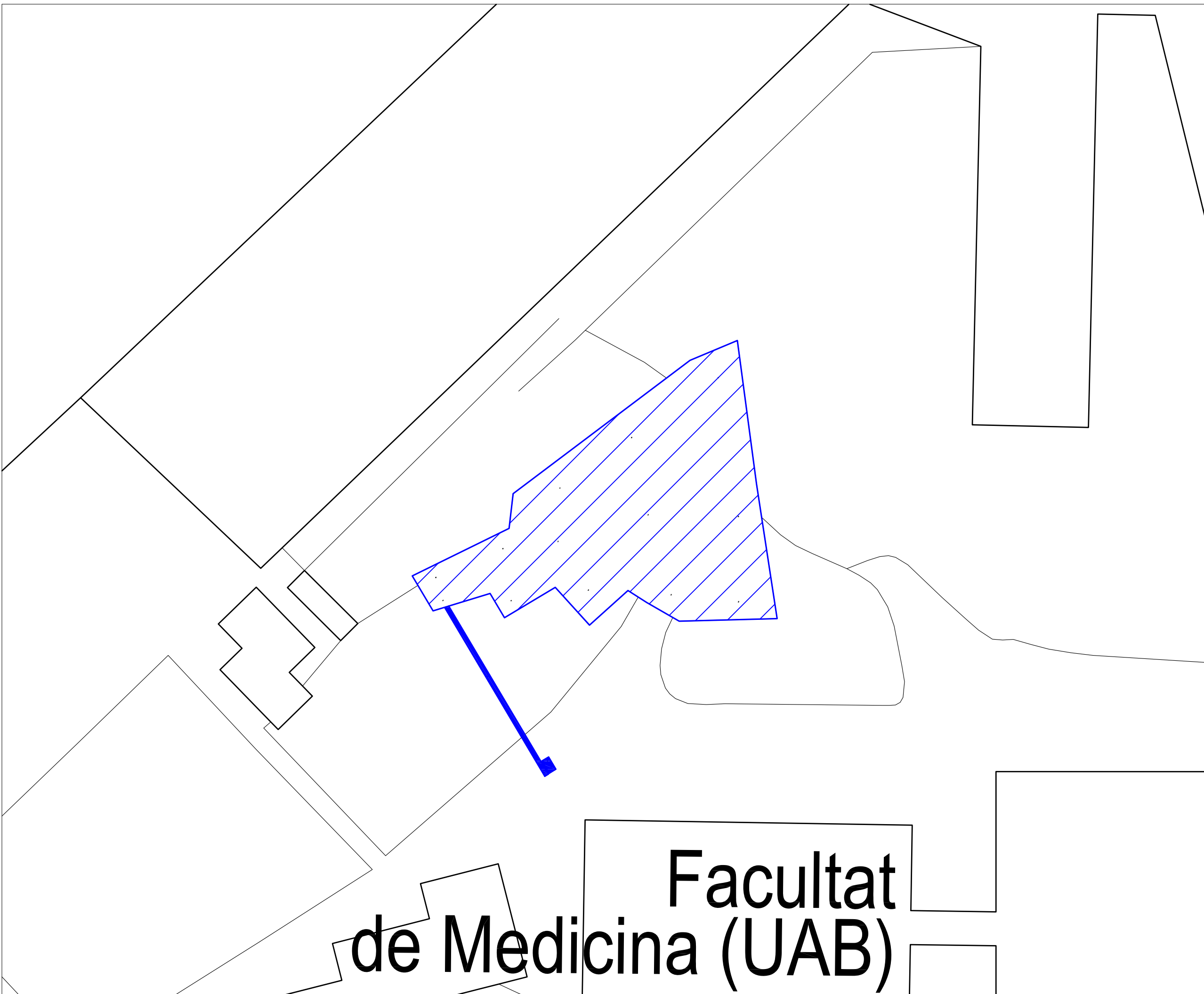
DATA
Juliol-agost de 2017

BASE TOPOGRÀFICA
ICGC 1:5000 Sistema de referència ETRS89

ESCALA
1:1000

NÚM
1

CLIENT
Fundació Privada Hospital de Santa Creu i Sant Pau

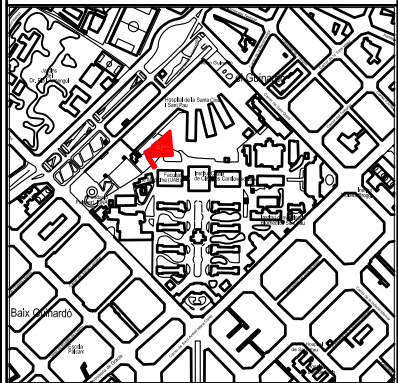

ABANS
SERVEIS CULTURALS

UBICACIÓ

LLEGENDA

- Rebaix fins cota 66'10m s.n.m.
- Ubicació de la rasa de serveis

INTERVENCIÓ
Intervenció arqueològica al c/de Sant Quintí 55-95, c/del Mas Casanovas 70-90, c/Cartagena, 334-372. Hospital de la Santa Creu i Sant Pau-Centre Kalida (Barcelona).

TÍTOL
Plànol dels rebaixos efectuats i ubicació de la rasa de serveis.

DIRECTOR
Alba Tenza Ferrer

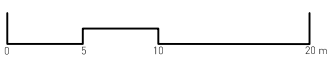
PLANIMETRIA
Jordi Chorén Tosar

CODI
041/17

DATA
Juliol-agost de 2017

BASE TOPOGRÀFICA
ICGC 1:5000 Sistema de referència ETRS89

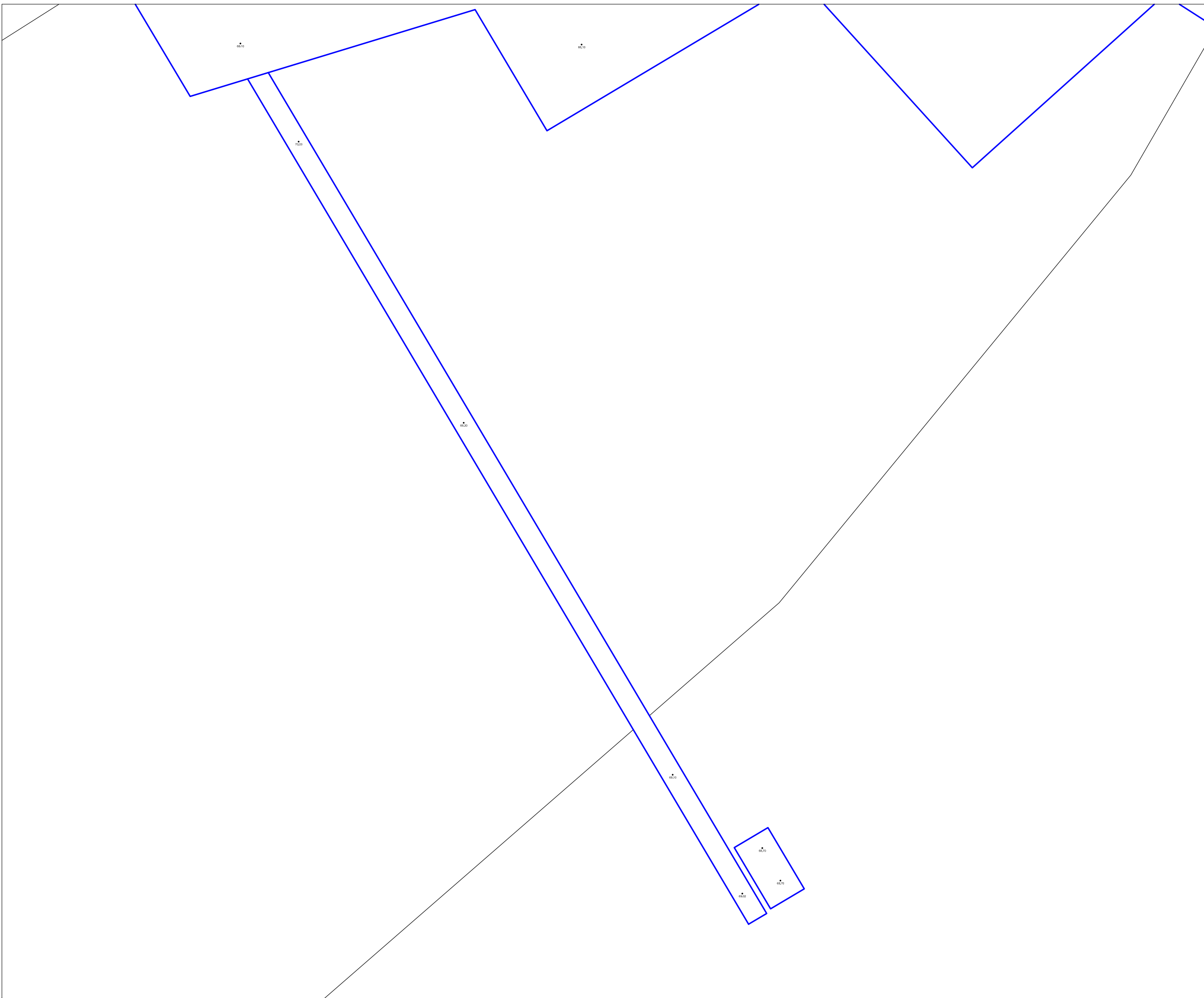
ESCALA
1:500

NÚM
2

CLIENT
Fundació Privada Hospital de Santa Creu i Sant Pau

Facultat
de Medicina (UAB)

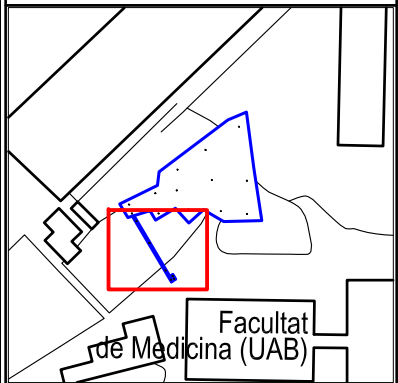

SERVEIS CULTURALS

UBICACIÓ

Facultat
de Medicina (UAB)

LLEGENDA

Situació sondeig

INTERVENCIÓ
Intervenció arqueològica al c/de Sant Quintí 55-95, c/del Mas Casanovas 70-90, c/Cartagena, 334-372. Hospital de la Santa Creu i Sant Pau-Centre Kalida (Barcelona).

TÍTOL
Plànol de la rasa i arqueta obertes per la instal·lació dels nous serveis de l'edifici.

DIRECTOR
Alba Tenza Ferrer

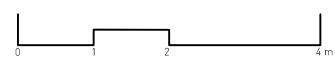
PLANIMETRIA
Jordi Chorén Tosar

CODI
041/17

DATA
Juliol-agost de 2017

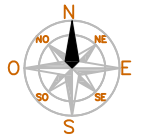
BASE TOPOGRÀFICA
ICGC 1:5000 Sistema de referència ETRS89

ESCALA
1:100

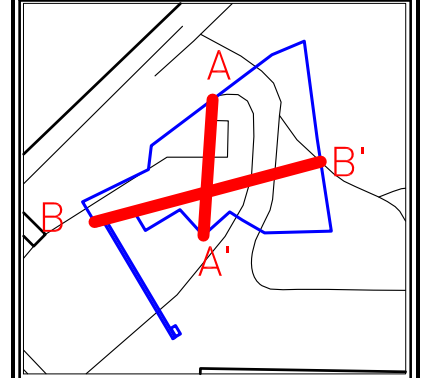

NÚM
3

CLIENT
Fundació Privada Hospital de Santa Creu i Sant Pau

UBICACIÓ

LLEGENDA

- Paviment
- Cota final intervenció

INTERVENCIÓ

Intervenció arqueològica al c/de Sant Quintí 55-95, c/del Mas Casanovas 70-90, c/Cartagena, 334-372. Hospital de la Santa Creu i Sant Pau-Centre Kalida (Barcelona).

TÍTOL

Secció A-A'
Secció B-B' (dos trams)

DIRECTOR

Alba Tenza Ferrer

PLANIMETRIA

Jordi Chorén Tosar

CODI

041/17

DATA

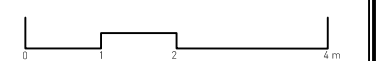
Juliol-agost de 2017

BASE TOPOGRÀFICA

ICGC 1:5000 Sistema de referència ETRS89

ESCALA

1:100

NÚM

4

CLIENT

Fundació Privada Hospital de Santa Creu i Sant Pau

